

Kommunal- og distriktsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 21/02732-33

Arkivkode:

Saksbehandler: Marte Malones

Deres referanse:

Dato: 02.03.2022

Innspill til statsbudsjettet 2023

KS storbynettverk består av bykommunene Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Bærum, Kristiansand, Drammen og Tromsø. Kommunene vil med dette gi sine overordnede innspill til regjeringens første samlede behandling av statsbudsjettet 2023 i rammekonferansen 14.-15. mars.

Kommunenes frie inntekter

Regjeringen vil på rammekonferansen ta stilling til et intervall for veksten i kommunene og fylkeskommunenes frie inntekter sammenlignet med et revidert anslag på inntektsnivået i 2022. Et alminnelig utgangspunkt for å fastsette denne veksten har tradisjonelt vært veksten i beregnede demografikostnader og pensjonsutgifter.

KS storbynettverk mener at realveksten i de frie inntektene til kommunene utover det å kompensere for demografiske endringer og pensjon også må ta hensyn til kostnadsveksten innen pleie og omsorg særlig for tjenester til yngre brukere. Denne veksten har vært langt høyere de siste årene enn økningen i demografikostnadene skulle tilsi, og i stor grad bestemt av forhold som kommunene selv i liten grad kan styre¹.

Pandemien, med smitteverntiltak, har vist behovet for å styrke tjenestene til barn og unge. Spesielt har det vært en krevende situasjon i barnehager og skoler, men også andre tjenester har opplevd utfordringer. Samtidig er det stor oppmerksomhet på langtidseffekten pandemien har for barns og elevers faglige og sosiale læring. I statsbudsjettet for 2022 ble det bevilget 216 mill. kroner til tiltak knyttet til tapt faglig og sosial læring og utvikling i skoler og barnehager i kommuner spesielt rammet av pandemien. For å løse utfordringene må kommunene i enda større grad både styrke og trekke vekst på eksisterende kompetanse, på tvers av tjenester. Kommunene vil ha behov for midler som styrker mulighetene for gode lokale løsninger som bidrar til organisering for barn og familier basert på innsikt i lokale behov for å lykkes med dette. Kommunene er ulikt organisert, har ulike behov og utfordringer, hvilket tilsier at bevilgningen må gis som frie inntekter.

Særskilte satsinger i statsbudsjettet 2023

Regjeringen vil på rammekonferansen ta stilling til hvilke av de satsingsforslagene fra de ulike statsrådene som vil bli ført videre til endelig behandling på regjeringens profilkonferanse i månedsskiftet august/september.

¹ Jfr Nordlandsforsknings rapport NF 10/2021: Årsaker til kostnadsvekst i kommunale pleie- og omsorgstjenester (KS FOU)

KS storbynettverk legger til grunn at de enkelte statsrådene har fremmet satsingsforslag som følger opp løfter gitt i Hurdalsplattformen. På den bakgrunn vil storbynettverket spesielt trekke fram følgende aktuelle satsinger:

1. Rammebetingelser for at (by)kommunene kan forsterke innsatsen for omstilling til lavutslippssamfunnet

KS storbynettverk deler regjeringens vurdering i Hurdalplattformen om at den menneskeskapte klima- og miljøkrisen er vår tids største utfordring, og at det er avgjørende å få på plass tiltak for raske utslippskutt.

KS storbynettverk har videre merket seg at regjeringsplattformen lover å styrke ordningen med «klimasats» for kommuner og fylkeskommuner, tilby kommunene å øke det statlige bidraget til 70 prosent i prosjektene som i dag finansieres 66/34 av utbyggingskostnadene i store kollektivprosjekter i og rundt store byene, og utvikle storbyområdene med boliger og arbeidsplasser slik at økningen i persontransporten kan gjennomføres til fots, på sykkel eller med kollektivtrafikk.

For å nå målene på klimaområdet er det behov for både nye tiltak og nye virkemidler som kan utløse umiddelbare, raske utslippskutt i stor skala. Det er også en økende erkjennelse av at arealbruken må innrettes slik at det blir balanse i opptak og utslipp av karbon i arealene og at naturmangfoldet må ivaretas. Klimasats vil kunne være et viktig redskap for å gi støtte til pilotprosjekter for sterkere integrering av hensyn til naturmangfold også som klimatiltak i ordinære planprosesser. KS storbynettverk anbefaler at Klimasats-ordningen videreføres, og styrkes i Statsbudsjettet 2023.

KS storbynettverk anbefaler også at Statsbudsjettet 2023 følger opp føringene fra Nasjonal Transportplan 2022-33 om en videreutvikling av byvekstavtalene, slik at de ikke begrenses til de fire største byområdene.

2. En bærekraftig allmennlegetjeneste

Regjeringen varsler i Hurdalsplattformen at den vil styrke fastlegeordningen slik at rekruttering og stabil legedekning sikres i hele landet, blant annet gjennom å etablere nye rekrutteringshjemler, korte ned listelengden til fastlegene og øke basistilskuddet per innbygger.

Også storbykommunene i Norge opplever nå store utfordringer med å sikre tilstrekkelig antall leger til å dekke allmennlegeoppgavene i kommunene. I tillegg til å arbeide med langsiktige tiltak for å sikre nok leger, herunder utdanningskapasitet og nok LIS-1 plasser, er det også behov for å styrke finansieringen av selve ordningen for kommunene. KS storbynettverk forventer at regjeringen vurderer behovet for å styrke finansieringen av allmennlegetjenesten med mer enn den tidligere varslede opptrappingen av handlingsplanen for allmennlegetjenesten 2020-24, og vil spesielt peke på behovet for styrket basistilskudd.

3. Et taktskifte i digitaliseringen av offentlig sektor

Regjeringen varsler i Hurdalsplattformen at den vil gjennomføre et taktskifte i digitaliseringen av offentlig sektor.

Regjeringen og KS signerte i fellesskap digitaliseringsstrategien «En digital offentlig sektor» i 2019. Hensikten med strategien er å understøtte digital transformasjon i hver enkelt virksomhet, og i offentlig sektor som helhet. For etablering av sammenhengende tjenester og livshendelser er det ikke satt av egne midler, tiltakseiere må eventuelt søke om midler gjennom egne satsingsforslag. Dette er en lite smidig prosess, og medfører at viktig arbeid kan forsinkes etter utredning/kartlegging, mens man søker å finne finansiering for et eventuelt videre arbeid.

KS storbynettverk vil anbefale at det settes av nye friske midler i Statsbudsjettet 2023 til finansiering av tverrsektorielle tiltak som fremmer realisering av staten og kommunesektorens felles digitaliseringsstrategi.

Med vennlig hilsen,

Jan Oddvar Skisland
Leder, KS storbynettverk
Ordfører, Kristiansand

Raymond Johansen
Byrådsleder, Oslo

Roger Valhammer
Byrådsleder, Bergen

Monica Myrvold Berg
Ordfører, Drammen

Kari Nessa Nordtun
Ordfører, Stavanger

Gunnar Wilhelmsen
Ordfører, Tromsø

Lisbeth Hammer Krogh
Ordfører, Bærum

Rita Ottervik
Ordfører, Trondheim